

ששור תם משלם חצי כופר אם הרג אדם ברשות הרבים, ומייתי לה
 – ולמד רבי טרפון לחייב כופר שלם בחצר הניזק מכלל וחומר, מרגל
 מה רגל שפטורה ברשות הרבים, אם הרגה בחצר הניזק משלמת כופר
 שלם, קרן שחייבת חצי כופר אם הרגה ברשות הרבים, ודאי שתתחייב
 כופר שלם אם הרגה בחצר הניזק, ומכיוחיה הגמרא: אלמא – אם כן
 נמצא דאיכא – שיש חיוב כופר ברגל. דחזה הגמרא: אמר רב שימי
 מנהרדשא, התנא ו- רבי טרפון שחייב כופר שלם בקרן בחצר הניזק,
 מניזקין דרגל מייתי לה – למד זאת מנזקי רגל. דהיינו, מה רגל
 שפטורה ברשות הרבים, ואף על פי כן בחצר הניזק משלמת נזק שלם,
 קרן שמשלמת חצי כופר ברשות הרבים, ודאי שתשלם בחצר הניזק
 כופר שלם. ואין ראייה לחיוב כופר ברגל.
 מקשה הגמרא: ולפרוה, מה לניזקין דרגל שחייבים נזק שלם בחצר
 הניזק, שכן תשלומי נזק יושנן גם באש, מה שאין כן חיוב כופר אינו
 שייך באש, ולא יתחייב בכופר שלם אף בחצר הניזק, מתרצת הגמרא:
 הקל וחומר אינו מסתם נזיקין של רגל, אלא מנזקי טמון של רגל.
 דהיינו, מה רגל שפטורה ברשות הרבים, אף על פי כן חייבת בחצר
 הניזק נזק שלם, ואפילו אם הנזק הוא בטמון שפטורים עליו באש, קרן
 שחייבת חצי כופר ברשות הרבים, ודאי שתשלם בחצר הניזק כופר
 שלם.
 מקשה הגמרא: עדיין יש לפרוה, מה לטמון שכן יושנו אף בבזר, מה
 שאין כן כופר שאינו שייך כלל בבזר. מתרצת הגמרא: הקל וחומר אינו
 מנזקי טמון של רגל, אלא מנזקי כלים של רגל. דהיינו, מה רגל
 שפטורה ברשות הרבים, ואף על פי כן חייבת בחצר הניזק נזק שלם,
 ואפילו אם הנזק הוא בכלים שפטורים עליהם בבזר, קרן שחייבת חצי
 כופר ברשות הרבים, ודאי שתשלם בחצר הניזק כופר שלם.
 מקשה הגמרא: עדיין יש לפרוה, מה לכלים טמונים שישנן בחיוב אף
 באופן שהזקוק על ידי אדם, מה שאין כן כופר שאינו שייך כלל במיתה
 על ידי אדם. מסיקה הגמרא: אלמא לאו שמע מינה שמכופר דרגל
 מייתי לה – שרבי טרפון דרש קל וחומר לחייב כופר שלם בקרן תמה
 בחצר הניזק מכופר ברגל, ולא מדיון אחר. אלמא – אם כן נמצא
 דאיכא – שיש חיוב כופר ברגל. מסבכת הגמרא: אכן שמע מינה.
 הגמרא מביאה ראייה נוספת שרגל בחצר הניזק חייבת כופר: אמר ליה
 רב אחא מרדפתי לרבינא, הלא נמי מסתברא – כך גם מסתבר
 דאיכא – שיש חיוב כופר ברגל. משום דאי סלקא דעתך – שאם
 תעלה על דעתך דליכא – שאין חיוב כופר ברגל, לאף על פי כן התנא
 ו- רבי טרפון מחייב קרן בחצר הניזק בכופר שלם אף בקרן תמה, משום
 שמניזקין דרגל מייתי לה – הוא לומד את דין כופר בחצר הניזק,
 יקשה, שאפשר לפרוה, מה לניזקין דרגל שכן יושנן – מתחייבים
 עליהם ברגל, מה שאין כן כופר שרגל פטורה ממנו אף בחצר הניזק.
 אלמא לאו שמע מינה שמכופר דרגל מייתי לה – רבי טרפון לומד דין
 כופר שלם בקרן תמה שהרגה בחצר הניזק, אלמא – אם כן נמצא
 דאיכא – שיש חיוב כופר ברגל. מסבכת הגמרא: אכן שמע מינה:

משנה

המשנה מבארת דין אדם המזיק שהוא אחד מהמזיקים שמועדים
 מתחילתם: אדם מועד לעולם על הזיק, בין אם הזיק בשוגג, משום
 שהיה עליו להזהר שלא לבוא לידי הזיק, ובין אם הזיק במזיד, וכן
 חייב בין אם הזיק כשהיה ער, ובין אם הזיק כשהיה ישן שלא יכל
 להימנע מלהזיק, משום שהיה עליו להזהר כשכא לישון שלא לשכב

שואלת הגמרא: מידי בפוליה קאמרין – וכי רצינו לחייבו נזק שלם,
 הלא פלגא קאמרין – חצי נזק רצינו לחייבו בקל וחומר, והמיעוט של
 'בשדה אחר' ילמד שברשות הרבים אינם חייבים נזק שלם. משיבה
 הגמרא: אמר קרא לגבי תשלומי קרן (שמות כא לה) 'והצו את
 כספו', ודורשים שדווקא 'כספו' של זה שבהמתו הזיקה בקרן חוצים,
 כלומר שחייב חצי נזק, ולא כספו של מזיק אחר, וממילא המיעוט
 ברשות הרבים הוא שאין המזיק חייב לשלם כלל.

הגמרא ממשיכה לדון בקל וחומר בין שן ורגל וקרן. שואלת הגמרא:
 ולא תהא שן ורגל חייבת ברשות הניזק אלא חצי נזק, ונלמד זאת
 מכלל וחומר מקרן, ומה קרן שברשות הרבים חייבת לשלם, ואף על
 פי כן ברשות הניזק אינה משלמת אלא חצי נזק, שן ורגל שברשות
 הרבים פטורה לגמרי, האם אינו דין שברשות הניזק משלם רק חצי
 נזק, משיבה הגמרא: אמר קרא (שמות כב ד) 'ושלח את בעירה ובער
 בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב פרמו ושלם', ומשמעות המילה 'ושלם'
 היא שעל הבעלים לשלם תשלומין מעליה ו- גמורים, דהיינו נזק
 שלם על נזקי שן ורגל.

הגמרא ממשיכה לדון לפטור קרן בקל וחומר משן ורגל. שואלת
 הגמרא: ולא תהא קרן ברשות הרבים חייב, מכלל וחומר, ומה שן
 ורגל שברשות הניזק חייבת נזק שלם, ואף על פי כן ברשות הרבים
 פטורה, קרן שברשות הניזק חייבת רק חצי נזק, האם אינו דין
 שברשות הרבים תהיה פטורה. משיבה הגמרא: אמר רבי יוחנן, אמר
 קרא (שמות כא לה) 'והצו את כספו וגם את המות יחצו' ומייתור
 הלשון 'יחצו' אנו דורשים שאין חצי נזק חלוק כדינו לא ברשות
 הרבים ולא ברשות הניזק.

הגמרא משווה דיני אדם המזיק ושור המזיק על ידי קל וחומר. שואלת
 הגמרא: ויהא אדם שהרג את הנפש במזיד ללא התראה חייב בכופר
 מכלל וחומר, ומה שור שאינו חייב בארבעה דברים אם חבל אדם,
 ואף על פי כן אם הרג אדם חייב בכופר, אדם שחייב אף בארבעה
 דברים, האם אינו דין שיהא חייב אף בכופר כשהרג את הנפש.
 משיבה הגמרא: אמר קרא לגבי שור שהרג אדם (שמות כא ל) 'ככל
 אשר יושט עליו', ודורשים שרק 'עליו' – על שור שהרג אדם יש
 להטיל כופר, ולא על האדם שהרג אדם אחר, אלא חיוביו הם מיתה
 או גלות.

שואלת הגמרא: ויהא שור שחבל אדם חייב בארבעה דברים מכלל
 וחומר, ומה אדם המזיק שאינו חייב בכופר אם הרג אדם, ואף על פי
 כן חייב בארבעה דברים כשחבל באדם, שור שחייב בכופר כשהרג
 אדם, האם אינו דין שיהא חייב בארבעה דברים כשחבל באדם.
 משיבה הגמרא: אמר קרא (ויקרא כד יט) 'ואיש כי יתן מום בעמיתו',
 ודורשים שדווקא אדם המזיק את עמיתו מתחייב בארבעה דברים, ולא
 שור המזיק בעמיתו של בעליו.

הגמרא דנה בחיוב כופר לגבי רגל: איבעיא להו – הסתפקו בני
 הישיבה, רגל שדרסה על גבי תנינן כחצר הניזק והרגתו, מהו
 שתשלם כדין קרן מועדת. מי אמרין – האם אנו אומרים שדין
 רגל הוא מידי דהנה אפרון – כדין קרן, וכמו שקרן פיון דעבד תרי
 ותלתא זמני אוף חיה אחר – כיון שהרגה פעמיים ושלש נעשתה
 מועדת לכך ודרכה בכך ומשלם כופר, הכי נמי – כך גם יהיה הדין
 ברגל שהמיתה באופן שהוא כדרכה, ולא שגא – ואין חילוק בין רגל
 לקרן מועדת. או דלמא – שמא יש לחלק שקרן פיונתו לחזיק, ולכן
 הבעלים חייבים כופר, אבל האי – זה ורגל שדרסהו שאין פיונתו
 לחזיק אלא הזיקה בדרך הילוכה, אין לחייב את הבעלים בכופר.

הגמרא מוכיחה שיש כופר ברגל: תא שמע, ששנינו בברייתא, הכנים
 בעל השור את שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות, וגנחו השור
 לבעל הבית ומת, דין השור בסקילה כיון שהרג אדם, ובעליו של
 השור, בין בשור תם ובין בשור מועד, משלם כופר שלם, ובעליו רבי
 מרובה. מבררת הגמרא: חיוב כופר בשלם בשלם ברגל מרובה מנא ליה
 – מנין לו. לאו – האם לא משום דסבר ליה כרבי יוסי הגלילי דאמר

המשך ביאור למסכת בבא קמא ליום ראשון עמוד א

1 ליד כלים או אדם אחר, כיון שדרך האדם הישן שהוא מכופף ופושט
2 את רגליו בשעת השינה, ועלול להזיק. וכן אדם שסימא את עין חבירו
3 אפילו בשוגג, ושיפר את הכלים, משלם נזק שלם כדין מזיק המועד
4 מתחילתו:

גמרא

5 הגמרא דנה בחיובי אדם המזיק בשוגג. מבררת הגמרא: קתני – שנינו
6 במשנה, סימא את עין חבירו דומיא – בדומה לאדם דשיפר את

7 הכלים, ואף שהמסמא עין חבירו הזיק אדם והמשבר כלים הזיק כלים,
8 ויש ללמוד שבדין שוגג הושוו דיניהם. דהיינו, מה התם – שם [במזיק
9 כלים], נזק אין – חייב לשלם, אבל ארבעה דברים, דהיינו צער ריפוי
10 שבת ובושת, הוא לא חייב, כיון שהם רק במזיק את האדם, כמו כן אף
11 אדם שסימא את עין חבירו, נזק אין – חייב לשלם, אבל ארבעה
12 דברים הוא לא חייב, והטעם, משום שחיוב ריפוי ושבת נאמר באופן
13 של (שמות כא יח) 'וכי יריבן אנשים והכה איש את רעהו', שזה מזיד
14 או קרוב למזיד.

בבא קמא דף כו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עזו והדר" (ליום ראשון) קסא

להזיקו או לא, כמובא בברייתא לעיל.
הגמרא מבארת אופן נוסף שיש בו חילוקי דינים מחמת צורת הנזק:
נִתְּכַּוֵּן לְזִרְק אֶבֶן לְמַרְחָק שֶׁל שְׂתֵּי אֲמוּנוֹת וְזִרְק לְמַרְחָק אֶרְבַּע אֲמוּנוֹת. לְעֵינֵי נִזְקִין – תְּשֻׁלוּמֵי נִזֵּק, חֵיִיב, שְׁהֵי אִדָּם הַמּוֹזִיק חֵיִיב בְּשׁוּגָה. וְלְעֵינֵי תְּשֻׁלוּמֵי אֶרְבַּעָה דְּבָרִים פְּטוּר, מִשּׁוּם שֶׁרַק מוֹזִיק בְּמִיד חֵיִיב אֶרְבַּעָה דְּבָרִים. וְלְעֵינֵי שְׂבֵת – חֵיִיב מִחַמַּת הָעֵבֶרָה שֶׁל אֶרְבַּע אֲמוּנוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים, פְּטוּר, מִשּׁוּם שֶׁמְלֶאכֶת מְחַשְׁבֶּת בְּעֵינֵי – צִירָךְ כְּדִי לְהַתְּחִיב מִחַמַּת מֶלֶאכָה בְּשֶׁבֶת, וְאִילוּ כֹּאן כּוּנוֹנוֹ הִיתָה לְזִרְק רַק שְׁתֵּי אֲמוּנוֹת שֶׁאֵין זֶה בְּכֻלָּל מֶלֶאכֶת הָעֵבֶרָה בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים. וְלְעֵינֵי חֵיִיב נִלְוִית לַעֲרֵי מַקְלֵט, חֵיִיב, מִשּׁוּם שֶׁיֹּאשֶׁר לֹא צָדָה' אֶמֶר רַחֲמָנָא (שְׁמוֹת כֹּא יג), וְיֵשׁ לְדִרְשׁוֹ מִלְּשׁוֹן זֶה, פֶּרֶט לְנִתְּכַוֵּן לְזִרְק שְׂתֵּי אֲמוּנוֹת וְזִרְק אֶרְבַּעָה שְׂחִיב גִּלּוֹת, מִשּׁוּם שֶׁאֵין בְּכֻלָּל 'זִכִּי יוֹד' הָאֲמוּר בַּפְּסוּק שֶׁלֹּאֲחִירָיו שְׂחִיב מִיתָה, אִלָּא הוּא בְּכֻלָּל 'זֹאשֶׁר לֹא צָדָה' שְׁהֵי לֹא הִתְכוּן לְזִרְק לְמִקּוֹם שֶׁבוּ נִפְלָה הָאֶבֶן וְלִהְיוֹת. לְעֵינֵי עֶבֶד – אִם עַל יְדֵי אֶבֶן זֶה שׁוֹרֵק, חָבֵל בֶּשֶׁן וְעֵין אִוּ בְּאֶחָד מִכִּד' רֹאשִׁי אֲבִירָיו שֶׁל עֶבְדוֹ הַכְּנַעֲנִי, הָדִין תְּלוֹי בְּפִלּוֹנֶתָא – בְּמַחְלֻקֶת דְּרָבִן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבְּנָן, הָאֵם הָאֲדוּן צִירָךְ לְהִתְכוּן לְהִזְיקוֹ אוּ לֹא, כְּמוּבָא בְּבִרְיָתָא לַעֲלִיל.

הגמרא מבארת אופן נוסף שיש בו חילוקי דינים מחמת צורת הנזק:
נִתְּכַוֵּן לְזִרְק אֶבֶן לְאֶרְבַּע אֲמוּנוֹת, וְזִרְק לְשִׁמְנָה אֲמוּנוֹת. לְעֵינֵי נִזְקִין – תְּשֻׁלוּמֵי נִזֵּק, חֵיִיב, שְׁהֵי אִדָּם הַמּוֹזִיק חֵיִיב בְּשׁוּגָה. וְלְעֵינֵי תְּשֻׁלוּמֵי אֶרְבַּעָה דְּבָרִים פְּטוּר, מִשּׁוּם שֶׁרַק מוֹזִיק בְּמִיד חֵיִיב אֶרְבַּעָה דְּבָרִים. וְלְעֵינֵי חֵיִיב מִחַמַּת מֶלֶאכֶת שְׂבֵת, שְׂבִין דְּיוֹקָה שֶׁל אֶרְבַּע אֲמוּנוֹת וְבִין שֶׁל שְׁמוֹנָה אֲמוּנוֹת הִיא מֶלֶאכָה, בְּאִמְרָא מִשְׁחֲבֹתוֹ בְּשַׁעַת הַזֹּרִיקָה כָּל מְקוֹם שֶׁתִּרְצֶה הָאֶבֶן תִּנְהַי, אֵין וְ– חֵיִיב, כִּיֵּן שֶׁנַּעֲשֵׂתָה מִשְׁחֲבֹתוֹ שֶׁהִתְכוּן לְהַעֲבִיר חֶפֶץ בְּרִשּׁוֹת הָרִבִּים יוֹתֵר מֵאֶרְבַּע אֲמוּנוֹת, אֲבָל אֵין לֹא – אִם לֹא הִתְכוּן לְכָךְ בְּשַׁעַת הַזֹּרִיקָה, אִלָּא כּוּנוֹנוֹ הִיתָה שֶׁהָאֶבֶן תִּנּוּחַ דְּיוֹקָה בְּסוּף אֶרְבַּע אֲמוּנוֹת, לֹא וְ– אֵינוֹ חֵיִיב, מִשּׁוּם שֶׁמֶלֶאכֶת מִשְׁחֲבֹת אֲסִירָה תוֹרָה וְלֹא מֶלֶאכָה הִבָּאָה שֶׁלֹּא מִדַּעַת הָאֲדָם. וְלְעֵינֵי חֵיִיב נִלְוִית לַעֲרֵי מַקְלֵט, חֵיִיב, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כֹּא יג) 'וְיֹאשֶׁר לֹא צָדָה', וְדוֹרְשִׁים מִזֶּה, פֶּרֶט לְנִתְּכַוֵּן לְזִרְק אֶרְבַּע וְזִרְק שְׁמִנָּה שְׂחִיב גִּלּוֹת, דְּהֵינָּה, דְּיוֹקָה מִי שֶׁהִרָג בְּכוּנוֹת אֵינוֹ גִּלּוֹת, אֲבָל מִי שֶׁלֹּא הִתְכוּן לְהִרְגוֹ גִּלּוֹת, וְזֶה שְׂצִידֵי לְזִרְק אֶרְבַּע אֲמוּנוֹת לֹא הִתְכוּן לְהַעֲרִיעַ עַד שְׁמוֹנָה אֲמוּנוֹת, וְלָכֵן הוּא נִחְשָׁב שׁוּגָה. וְלְעֵינֵי עֶבֶד – אִם עַל יְדֵי אֶבֶן זֶה שׁוֹרֵק, חָבֵל בֶּשֶׁן וְעֵין שֶׁל עֶבְדוֹ הַכְּנַעֲנִי, הָדִין תְּלוֹי בְּפִלּוֹנֶתָא – בְּמַחְלֻקֶת דְּרָבִין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבְּנָן, הָאֵם הָאֲדוּן צִירָךְ לְהִתְכוּן לְהִזְיקוֹ אוּ לֹא, כְּמוּבָא בְּבִרְיָתָא לַעֲלִיל.

הגמרא מבארת דינים נוספים באדם המוזיק:
וְאִמְרָא רַבָּה, זִרְק כָּלִי שֶׁל מֵרָאשׁ תֵּנֵי, וְכֹא אֲחֵר וְשִׁבְרָא אֶת הַכְּלִי בְּמַקְלֵט תוֹךְ כִּדִּי נִפְלִיתוֹ, הַשּׁוֹבֵר פְּטוּר. מִבְּרִית הַגְּמָרָא: מֵאֵין מַעֲמָא, הִירָז הִזִּיק כָּלִי שֶׁלֵּם. מִבְּרִית הַגְּמָרָא: מֵאֵין תְּכִירָא תִּכְרָ – כָּלִי שְׁבוֹר הוּא שְׁבוֹר, שְׁהֵי הַכְּלִי הִיָּה עוֹמֵד לְהִשְׁבֵּר מִחַמַּת הַזֹּרִיקָה אִף אִם לֹא הִיָּה שׁוֹבֵרוֹ בְּמַקְלֵט, וְאֵין לוֹ שׁוּי מִמוּנֵי מִשְׁעַת הַזֹּרִיקָה, וְנִמְצָא שֶׁלֹּא הִזִּיק אֶת הַבְּעָלִים.

הגמרא מביאה דין נוסף לגבי אדם הגורם להזיק של כלי שנוקע מראש הגג:
וְאִמְרָא רַבָּה, זִרְק כָּלִי שֶׁל אֲחֵר מֵרָאשׁ תֵּנֵי, וְהָיוּ תִּתְּכִינוּ בִּזְמַן הַזֹּרִיקָה בָּרִים אֵין בְּקִטְרוֹת הַמוֹנְעִים אֶת שְׁבִירַת הַכְּלִים, וְכֹא אֲחֵר וְשִׁבְרָא אֶת הַכְּלִים, מִבְּרִית הַגְּמָרָא: מֵאֵין מַעֲמָא, הִירָז הִזִּיק כָּלִי שֶׁלֵּם. מִבְּרִית הַגְּמָרָא: מֵאֵין תְּכִירָא תִּכְרָ – כָּלִי שְׁבוֹר הוּא שְׁבוֹר, שְׁהֵי הַכְּלִי הִיָּה עוֹמֵד לְהִשְׁבֵּר מִחַמַּת הַזֹּרִיקָה אִף אִם לֹא הִיָּה שׁוֹבֵרוֹ בְּמַקְלֵט, וְאֵין לוֹ שׁוּי מִמוּנֵי מִשְׁעַת הַזֹּרִיקָה, וְנִמְצָא שֶׁלֹּא הִזִּיק אֶת הַבְּעָלִים.

הגמרא מביאה דין נוסף לגבי אדם הגורם להריגת תינוק שנוקע מראש הגג:
וְאִמְרָא רַבָּה, זִרְק כָּלִי שֶׁל מֵרָאשׁ תֵּנֵי, וְהָיוּ תִּתְּכִינוּ בִּזְמַן הַזֹּרִיקָה בָּרִים אֵין בְּקִטְרוֹת הַמוֹנְעִים אֶת שְׁבִירַת הַכְּלִים, וְכֹא אֲחֵר וְשִׁבְרָא אֶת הַכְּלִים, מִבְּרִית הַגְּמָרָא: מֵאֵין מַעֲמָא, הִירָז הִזִּיק כָּלִי שֶׁלֵּם. מִבְּרִית הַגְּמָרָא: מֵאֵין תְּכִירָא תִּכְרָ – כָּלִי שְׁבוֹר הוּא שְׁבוֹר, שְׁהֵי הַכְּלִי הִיָּה עוֹמֵד לְהִשְׁבֵּר מִחַמַּת הַזֹּרִיקָה אִף אִם לֹא הִיָּה שׁוֹבֵרוֹ בְּמַקְלֵט, וְאֵין לוֹ שׁוּי מִמוּנֵי מִשְׁעַת הַזֹּרִיקָה, וְנִמְצָא שֶׁלֹּא הִזִּיק אֶת הַבְּעָלִים.

הגמרא מביאה דין נוסף לגבי אדם הגורם להריגת תינוק שנוקע מראש הגג:
וְאִמְרָא רַבָּה, זִרְק כָּלִי שֶׁל מֵרָאשׁ תֵּנֵי, וְהָיוּ תִּתְּכִינוּ בִּזְמַן הַזֹּרִיקָה בָּרִים אֵין בְּקִטְרוֹת הַמוֹנְעִים אֶת שְׁבִירַת הַכְּלִים, וְכֹא אֲחֵר וְשִׁבְרָא אֶת הַכְּלִים, מִבְּרִית הַגְּמָרָא: מֵאֵין מַעֲמָא, הִירָז הִזִּיק כָּלִי שֶׁלֵּם. מִבְּרִית הַגְּמָרָא: מֵאֵין תְּכִירָא תִּכְרָ – כָּלִי שְׁבוֹר הוּא שְׁבוֹר, שְׁהֵי הַכְּלִי הִיָּה עוֹמֵד לְהִשְׁבֵּר מִחַמַּת הַזֹּרִיקָה אִף אִם לֹא הִיָּה שׁוֹבֵרוֹ בְּמַקְלֵט, וְאֵין לוֹ שׁוּי מִמוּנֵי מִשְׁעַת הַזֹּרִיקָה, וְנִמְצָא שֶׁלֹּא הִזִּיק אֶת הַבְּעָלִים.

הגמרא מבררת מה המקור שאדם המוזיק חייב בשוגג. שואלת הגמרא:
מֵאֵין מִלֵּי – מִנֵּיִן אֵנוּ יוֹדְעִים דִּין זֶה שֶׁאִדָּם הַמּוֹזִיק חֵיִיב בְּנֹזֵק אִף בְּשׁוּגָה. מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: אֶמֶר חֲזָקִיָּה, וְכֵן תִּנָּה דְּבִי חֲזָקִיָּה – וְכֵן שִׁנָּה הִתְנָה בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל חֲזָקִיָּה, אֶמֶר קָרָא (שְׁמוֹת כֹּא כד) 'פָּצַע תַּחַת פָּצַע', וּפְסוּק זֶה מִיּוֹתֵר, שְׁהֵי כִבֵּר נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא כד יט) 'וְאֵישׁ כִּי יִתֵּן מוֹם בְּעַמִּיתוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה כֵּן יַעֲשֶׂה לוֹ' וְאֵנוּ לְמוֹדִים מִזֶּה דִּין תְּשֻׁלוּמֵי נֹזֵק, אִלָּא הַפְּסוּק מִלְּמוֹדוֹ לְחֵיִיבוֹ עַל הַשּׁוּגָה בְּמִיד וְעַל הַאֲזִינָם בְּרָצוֹן. שׁוֹאֵלֶת הַגְּמָרָא: הֲלֹא הָאֵין מִכְּעֵי לִיָּה – פְּסוּק זֶה נִצְרָךְ לְדַרְשָׁה אַחֲרָה, לִיָּתֵן – לְחֵיִיב אִדָּם הַמּוֹזִיק בְּצִירָה בְּמִקְוִים שְׂחִיב נִזֵּק, שְׁהֵי אִפְשָׁר לוֹמֵר שֶׁכֵּל חֵיִיב עַד הוּא רַק כִּשְׁלֹא הִיָּה נֹזֵק כְּגוֹן שְׁכוּוֹא בְּשׁוּד בְּצִיטוֹרָנוֹ, וְהַפְּסוּק מִלְּמוֹדוֹ שְׂחִיב צִירָךְ הוּא גַם כִּשִּׁישׁ חֵיִיב נֹזֵק. מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: אִם בֶּן שְׁפֹטוֹק זֶה לֹא נֶאֱמַר אִלָּא לְדַרְשָׁה שֶׁל חֵיִיב צִירָךְ גַּם כִּשִּׁישׁ חֵיִיב נֹזֵק, לְבִתְּבוֹת קָרָא 'פָּצַע בְּפָצַע', וּמִהֲמִילָה 'פָּצַע' הֵיִינוּ לוֹמְדִים תְּשֻׁלוּמֵי נֹזֵק, וּמִהֲמִילָה 'בְּפָצַע' הֵיִינוּ לוֹמְדִים תְּשֻׁלוּמֵי צִירָךְ בְּנוֹסֶף לְנֹזֵק, וְכֹאֵי לִשׁוֹן 'פָּצַע תַּחַת פָּצַע', שְׁמַע מִיָּה תִּתְּרִי – שְׁנֵי לִימוּדִים, הָאֶחָד, לְחֵיִיב בְּתְשֻׁלוּמֵי צִירָךְ אִף בְּמִקּוֹם שֶׁמֶשֶׁלֵּם נֹזֵק, וְהַשְּׁנִי לְחֵיִיב בְּנֹזֵק גַּם בְּשׁוּגָה אוּ בְּאִזְנוֹס.

הגמרא דנה בחיובי אדם המוזיק בנזק וארבעה דברים, ובעוד חיובים:
אֶמֶר רַבָּה, הִיתָה אֵין מוֹנַחַת לוֹ – לְאִדָּם בְּחִיקָה, וְלֹא הִפִּיר בָּהּ מַעֲוֵלִים שְׁהֵי אִדָּם בְּחִיקָה, וְעֶמֶד וְנִפְלָה. לְעֵינֵי נִזְקִין – תְּשֻׁלוּמֵי נֹזֵק אִם הִיא הַזִּיקָה אֲדָם, חֵיִיב, שְׁהֵי אִדָּם הַמּוֹזִיק חֵיִיב אִף בְּשׁוּגָה. וְלְעֵינֵי תְּשֻׁלוּמֵי אֶרְבַּעָה דְּבָרִים וְ– צִירָךְ, רִירוֹת, שְׁבֵת וְבוֹשֶׁת, פְּטוּר, מִשּׁוּם שֶׁרַק מוֹזִיק בְּמִיד חֵיִיב אֶרְבַּעָה דְּבָרִים, כְּמוֹ שְׂדִיָּקָה הַגְּמָרָא (לַעֲלִיל ע"א) מִמִּשְׁנֵתֵינוּ. וְלְעֵינֵי חֵיִיב מִחַמַּת מֶלֶאכֶת שְׂבֵת, פְּטוּר, מִשּׁוּם שֶׁמְלֶאכֶת מְחַשְׁבֶּת – מֶלֶאכָה שֶׁחֲשַׁב וְהִתְכוּן לַעֲשׂוֹתָהּ אֶסְפָּרָה תוֹרָה, וְלֹא מֶלֶאכָה הִבָּאָה שֶׁלֹּא מִדַּעַת הָאֲדָם, וְאִף חֵיִיבֵי שׁוּגָה בְּשֶׁבֶת הֵם רַק כִּשֶׁהִתְכוּן לַעֲשׂוֹת מֶלֶאכָה אִלָּא שֶׁשֶׁבֶת שֶׁהִיָּם שְׁבֵת, אוּ שִׁידַע שֶׁהִיָּם שְׁבֵת וְשִׁבַּח שֶׁמֶלֶאכָה זֶה אֲסוּרָה. וְלְעֵינֵי חֵיִיב נִלְוִית לַעֲרֵי מַקְלֵט אִם הִירָג אִדָּם עַם אֶבֶן זֶה בְּשׁוּגָה, פְּטוּר, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבָּר לֹא יֹא) 'וְכֵן שְׁמָה רִצַּח מִכָּה נֶפֶשׁ בְּשִׁנְיָה', וְהַלְשׁוֹן 'שִׁנְיָה' הֵיִינוּ שֶׁבְּתַחֲלִילָה יָדַע וְאֲחֵר כֵּךְ שִׁנְיָה, אֲבָל זֶה שֶׁלֹּא הִכִּיר כָּלִל בְּקִיּוּמָה שֶׁל הָאֶבֶן פְּטוּר מִגִּלּוֹת. וְלְעֵינֵי עֶבֶד – אִם עַל יְדֵי אֶבֶן זוֹ שֶׁהִיתָה מוֹנַחַת בְּחִיקָה, חָבֵל בֶּשֶׁן וְעֵין שֶׁל עֶבְדוֹ הַכְּנַעֲנִי, הָדִין תְּלוֹי בְּפִלּוֹנֶתָא – בְּמַחְלֻקֶת דְּרָבִין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבְּנָן, דְּתִנָּה, תִּרִי שְׁהֵי רַבָּ – וְ– אֲדוּנוֹ שֶׁל הָעֶבֶד רֹפֵא, וְאִמְרָא לוֹ הָעֶבֶד, כְּחֹל אֶת עֵינָי לְרִפוּאָה, וְתוֹךְ כְּדִי שֶׁכַּחֵל אֶת עֵין עֶבְדוֹ סִימָאָה, אוּ שֶׁאִמְרָא הָעֶבֶד לְאֲדוּנוֹ חֲתוּר לִי שִׁנְיָה לְנִקְרָה וְלִגְרִי סִבִּיב מוֹשְׁבָה, וְתוֹךְ כְּדִי שֶׁחֲתָר אֶת עֵין עֶבְדוֹ תִּפְלִיָּה, שִׁחֲקָה הָעֶבֶד בְּאֲדוּנוֹ בְּמָה שֶׁגִּרָם לְאֲדוּנוֹ לְחַבּוֹל בּוֹ וְיֹצֵא לְחִירוֹת כְּדִין כָּל עֶבֶד שֶׁחָבֵל בּוֹ אֲדוּנוֹ. רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר, אֵין הָעֶבֶד יוֹצֵא לְחִירוֹת, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כֹּא כד) 'וְכִי יִבָּה אִישׁ אֶת עֵין עֶבְדוֹ אוּ אֶת עֵין אֲמָתוֹ וְשִׁחֲתָהּ לְחַפְשִׁי יִשְׁלַחָנוּ תַּחַת עֵינָיו, וְיֵשׁ לְדִרְשׁוֹ מִכָּךְ שֶׁאֵין הָעֶבֶד יוֹצֵא בֶּשֶׁן וְעֵין עַד שִׁתְּכִינוּ אֲדוּנוֹ לְשִׁחֲתָהּ, וְכִיֵּן שֶׁהָאֲדוּן לֹא הִתְכוּן לְחַבּוֹל בּוֹ אִלָּא לַעֲשׂוֹת לוֹ רִפוּאָה, אֵין הָעֶבֶד יוֹצֵא לְחִירוֹת. וְכֵן בְּאֻפּוֹן שֶׁנִּפְלָה אֶבֶן מִחִיקָה לְדַעַת לוֹ שֶׁהִכִּיר בָּהּ, לְדַעַת חֲכָמִים הָעֶבֶד יוֹצֵא בְּכָךְ לְחִירוֹת, וְלַדַּעַת רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֵינוֹ יוֹצֵא לְחִירוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהָאֲדוּן לֹא הִתְכוּן לְחַבּוֹל בּוֹ.

הגמרא מבארת אופן נוסף של נזק שיש בו חילוקי דינים: **הִפִּיר בָּהּ – בִּאֵבֶן שֶׁהִיתָה בְּחִיקָה, וְלֹאֲחֵר זְמַן שֶׁכָּתָה וְעֶמֶד וְנִפְלָה. לְעֵינֵי נִזְקִין – תְּשֻׁלוּמֵי נֹזֵק, חֵיִיב, שְׁהֵי אִדָּם הַמּוֹזִיק חֵיִיב בְּשׁוּגָה. וְלְעֵינֵי תְּשֻׁלוּמֵי אֶרְבַּעָה דְּבָרִים פְּטוּר, מִשּׁוּם שֶׁרַק מוֹזִיק בְּמִיד חֵיִיב אֶרְבַּעָה דְּבָרִים. וְלְעֵינֵי חֵיִיב נִלְוִית לַעֲרֵי מַקְלֵט חֵיִיב, מִשּׁוּם שֶׁמְלֶאכֶת קָרָא (בְּמִדְבָּר לֹא יֹא) 'וְכֵן שְׁמָה רִצַּח מִכָּה נֶפֶשׁ בְּשִׁנְיָה', וּבְכָלִל – מִלְשׁוֹן 'שִׁנְיָה' מִשְׁמַע דְּתִתָּה לִיָּה – שֶׁהִיתָה לְרוּצָה וְיִיעָה בְּתַחֲלִילָה, וְאֲחֵר כֵּךְ שֶׁכַּח וְהִירָג בְּשׁוּגָה, וְהִירָג בְּאֻפּוֹן שֶׁהִיתָה לוֹ אֶבֶן בְּחִיקָה שֶׁהִכִּיר בָּהּ וְשִׁכַּח, תִּתָּה לִיָּה יִדְּעָה – הִיתָה לוֹ יִדְּעָה בְּתַחֲלִילָה. וְלְעֵינֵי חֵיִיב מִחַמַּת מֶלֶאכֶת שְׂבֵת, פְּטוּר, מִשּׁוּם שֶׁמֶלֶאכֶת מִשְׁחֲבֹתוֹ אֲסִירָה תוֹרָה וְלֹא מֶלֶאכָה הִבָּאָה שֶׁלֹּא מִדַּעַתוֹ. וְלְעֵינֵי עֶבֶד – אִם עַל יְדֵי אֶבֶן זֶה שֶׁהִיתָה מוֹנַחַת בְּחִיקָה, חָבֵל בֶּשֶׁן וְעֵין שֶׁל עֶבְדוֹ הַכְּנַעֲנִי, הָדִין תְּלוֹי בְּפִלּוֹנֶתָא – בְּמַחְלֻקֶת דְּרָבִין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבְּנָן, הָאֵם הָאֲדוּן צִירָךְ לְהִתְכוּן לְהִזְיקוֹ אוּ לֹא, כְּמוּבָא בְּבִרְיָתָא לַעֲלִיל.**